

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 3. marcija 1880.

O b s e g: Zopet klic na pomoč stradajočim bratom na Goriškem! — Vzēba sadnega drevja. — O kupčiji sē semen. (Kon.) — Kako in kedaj postane naše ljubljansko močvirje popolnem rodovitna zemlja? — Gospodarske novice. — Važnost vode za rastlinsko življenje. (Dalje.) — 47. odborova skupščina Matice Slovenske v Ljubljani 18. sveč. — Doneski k slovanski mitologiji. — Slovensko književstvo. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Zopet klic na pomoč stradajočim bratom na Goriškem!

„Ob spodnji Soči, na Krasu, v Brdih in na nekaterih straneh tržiške rovani in goriške okolice je prebivalstvo najhujše zadeto in hira zdaj v največi revščini. Najpotrebniši med siromaki so pač kmalu porabili revne ostanke, katere je bilo še moč odtrgati razljutenim elementom. Usmiljenje sosedov jim je brzo prihitelo na pomoč in visokodušne rodbine, občinski zastopi, milosrčni duhovniki so si prizadevali in si še prizadevajo, oživljati in vrejati vzajemno dobrodelnost. Toda, kakor se krčijo od dne do dne pripomočki malega števila premožnih, tako raste na drugi strani beda in lakota in njima se neusmiljeno pridružuje najostrejša zima ter polni mero nesreče. Človek bi se razjokal, ko si živo predoči silne stiske mnogih družin in groza ga mora pretresti zrečega v žalostne prizore obupa.

Kdor ponudi dobrodelno roko onim nesrečnim, katerim je vse pošlo, česar treba za življenje, odlikuje se v službi človečanstva. Rešiti nesrečne brate bolezn, obupa, smrti, ni samo sladko delo, ampak je tudi sveta dolžnost vsakemu, kdor more.

In ta plemeniti čut je združil znamenito število človekoljubov v zbor, pri katerem so se po resnem posvetovanji dogovorili, kako naglo in izdatno pomagati revežem, kajti tudi državna pomoč nikakor ne zadostuje pravi potrebi.“ —

Tako se glasi bistvo klica, s katerim omenjeni odbor, kateri se je v Gorici pod pokroviteljstvom preuzvišenega grofa J. K. Coronini-a ustanovil in si z dopisom od 12. svečana tudi vredništvo „Novic“ sodelovanja prosi. „Novice“ rade stopijo v koló dobrodelno in ta klic tudi v svojem listu pošljejo po svetu, nadejajoč se, da najde usmiljenih src. Sklepa se pa omenjeni poziv s sledečimi besedami:

„Denar, žito, blago za obleko, sploh vse, s čemur se more v potrebi pomagati, bode se radovoljno sprejemalo in z najtoplejšo hvaležnostjo nabiralo pri Andreju vitezu Pauletig-u v Gorici v gosposki ulici št. 268 naglo, pa po najboljšem spoznanji obračalo v odločen namen.“

Gospodarske stvari.**Vzēba sadnega drevja.**

Poslal dr. M. Godec, pomorski zdravnik, iz Smirne.

Predragi rojaki! Hudi in stanovitni mraz, kateri se je uže decembra meseca lani začel malo ne po vsi Evropi in je dosegel 15–22 stopinj R., provzročil je tudi sadnemu drevju mnogo kvare, kakoršne ni bilo videti od leta 1829/30. Vidimo drevesa, ki imajo na deblu in na vejah razpókano skorjo, a lés jim je tudi mnogokrat razprán do stržēna, da póke merijo od zunaj na širino 1 ali 1½ cm., in ta razpóka, nastala po mrazi, vidna je pri mnogih drevesih od kórena do vrhá. Ker je po novem letu tu in tam nastopilo milejše vreme, zaprle so se rane in póke na drevju, to je, vzblížali so se narazen déti deli drug drugemu toliko, da pogostem ni najti poškodovanega mesta. Al vendar se skorja ni zarastla, in če nastopi zopet mraz, bode se z nova odpirala in sicer tem bolj, kolikor bolj bode upadala toplota.

Res je, da nam pozimi ni móči vršiti operacij na takem drevju, kateremu je treba cēliti rane, in da nam je za to čakati gorkejšje spomladi, ko se zopet vzbuja življenje v prirodi, a vendar nam je nálog, da várujemo drevje hujše škode. Zdaj se je zlasti bati, da tudi po sicer neznatnih razpokah ne prihaje vlažnost dēblu v osredje in bi to kolikor toliko bolj odpiralo razpoklino, ako pride zopet mraz. Ako prihaje vlažnost dēblu v osredje od dežja ali snegá, začenja dēblo gnjiti, in taka gnjiloba, če tudi počasi, vniči drevó, ker se potem ne more braniti viharju, teži snega itd.

Vsakemu umnemu sadjerejcu bodi sedaj skrb, da na tanko preišče drevje, ima li od vzēbe razpoke ali ne? Zlasti naj se gleda na to pri onem drevju, katero stoji na težki ali ilovnati zemlji, na vlažnih mestih ali na razpostavljenih krajih. Ako ima drevje poke, zamazati jih je takoj z mrzlim drevesnim voskom ali drevesno mažo, katera se napravlja iz enakih delov ilovice, pepela, kravjeka in gostega trpentina.

Če bi utegnil z nova pritisniti mraz in bi se zopet pokazale zevajoče poke, zamašē naj se s platnenimi cunjami ali z drevesno mažo, da se zabrani s tem prihod mokroti v osredje dēblu.

Na spomlad, ko prihaja nova moč v prirodo, ob-